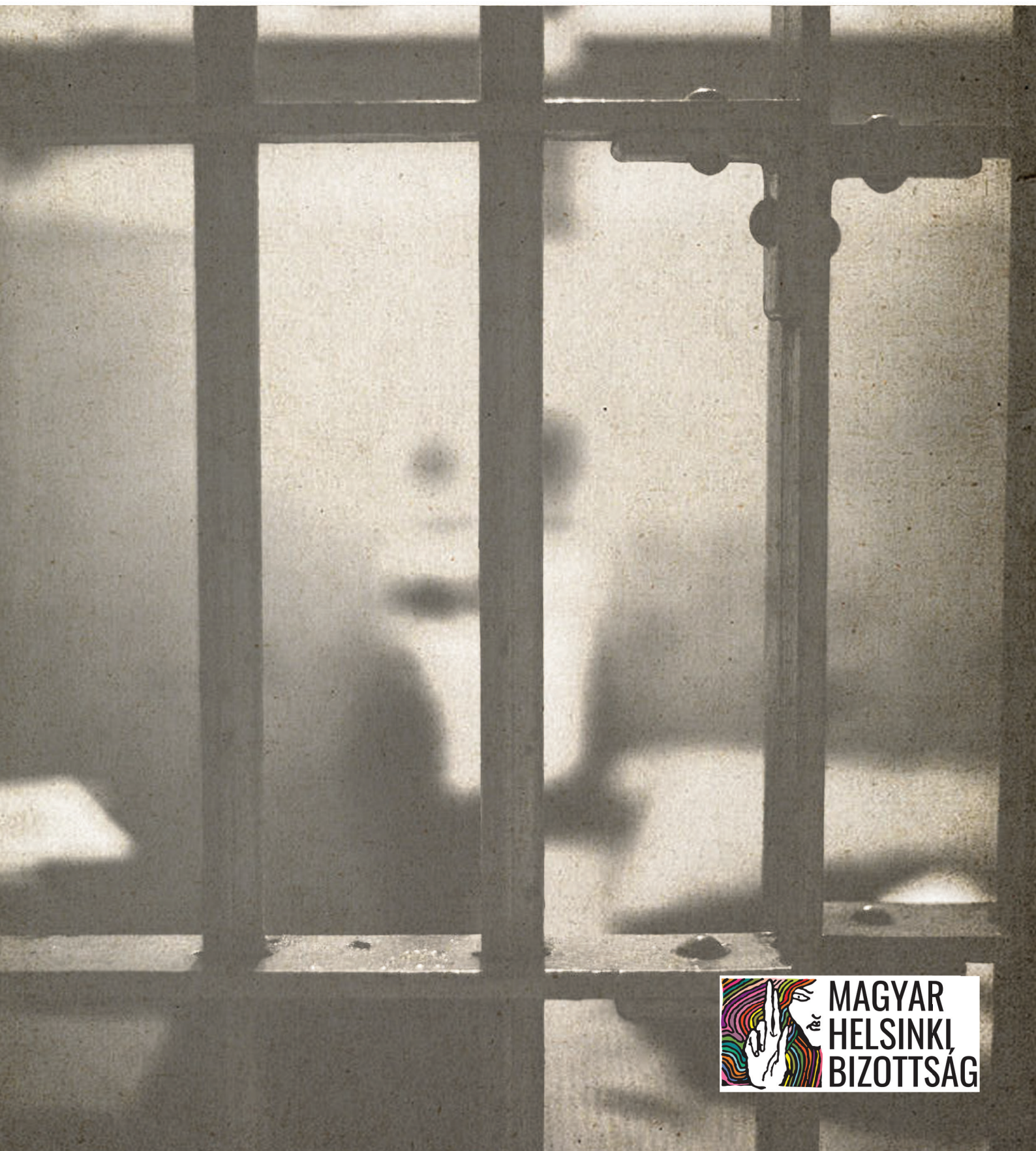

Tájékoztató a tűzsúfoltsággal kapcsolatos eljárásról

Az alapvető jogokat sértő fogvatartási körülmények esetén indítható kártalanítási eljárás szabályai 2021. január 1-től megváltoztak.

Továbbra is kártalanítás jár azoknak az embereknek, akiket a kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód tilalmába ütköző börtönkörülmények között tartanak fogva. Tehát azoknak, akiknek nincs biztosítva a megfelelő élettér, akiket olyan zárkában helyeznek el, ahol nincsen elkülönítve az illemhely, nem megfelelő a szellőztetés, világítás, fűtés, rovarirtás stb. Az eljárási szabályok azonban megváltoztak.

Mi az eljárás új menete?

A kártalanítás iránti kérelmet a **fogvatartás helye szerinti** bv. intézetben kell benyújtani, vagy ha már szabadult, annál a bv. intézetnél, **ahonnan a szabadítás történt**.

- Kártalanítási kérelmet **első alkalommal akkor lehet beadni, ha valaki legalább két hónapig jogsértő körülmények között volt fogvatartva**. Ha ennél a két hónapnál korábban szabadul a fogvatartott vagy a jogsértő körülmények hamarabb szűnnek meg, akkor hamarabb is be lehet adni a kártalanítási kérelmet. Ha nem szűnnek meg a jogsértő körülmények, akkor viszont ki kell várni a két hónapot.
- A kártalanítási kérelem benyújtásától számított **hat hónapon belül újabb kérelmet nem lehet beadni**. Ha ennél a hat hónapnál korábban szabadul a fogvatartott vagy a jogsértő körülmények hamarabb szűnnek meg, akkor hamarabb is be lehet adni a kártalanítási kérelmet. Ha nem szűnnek meg a jogsértő körülmények, akkor viszont ki kell várni a hat hónapot.
- A benyújtás határideje a jogsértő körülmények megszűnését (azaz a szabadulást vagy megfelelő zárkába való áthelyezést) követő **6 hónap**. A határidő jogvesztő, tehát aki elmulasztja, az később nem tudja megindítani az eljárást.
- A kártalanítási kérelmet **formanyomtatványon** kell benyújtani, úgy, hogy a formanyomtatványt pontosan kell kitölteni, az azon található összes kérdésre válaszolni kell. Ha valaki nem tölti ki a megfelelően a formanyomtatványt, tehát nem válaszol az összes kérdésre vagy olvashatatlanul tölti ki, ezért el is utasíthatják a kérelmét.
- A kártalanítási kérelmet **a fogvatartott vagy ügyvédje nyújthatja be**.
- Az eljárás költségét az állam viseli, a fogvatartottnak, vagy a volt fogvatartottnak tehát akkor sem kell fizetni, ha nem ítélnék meg neki kártalanítást.

Az új szabályok értelmében, kártalanítási eljárásnak **nem előfeltétele többé a büntetés-végrehajtási intézetben beadott panasz**. Ha tehát valaki alapvető jogokat sértő körülmények között van fogvatartva, nem kell, hogy a parancsnoknak ezt panasz formájában jelezze. E helyett egyből kártalanítási kérelmet nyújthat be.

A kártalanítási kérelem benyújtása után a bv. intézet háromféleképpen dönthet:

1. Visszautasítja a kérelmet:

Erre akkor kerül sor, ha a fenti pontokba foglalt feltételek nem teljesülnek, például letelt a 6 hónapos határidő vagy nem formanyomtatványon adták be a kérelmet. Ha a fogvatartott vagy ügyvédje nem ért egyet a visszautasítással, kérheti, hogy a bv. intézet a beadott kérelmet továbbítsa a bv. bírónak, aki megvizsgálja, hogy indokolt volt-e a visszautasítás. Ha nem volt indokolt, lefolytatja az eljárást.

Ha a bv. intézet azért utasítja vissza a kérelmet, mert azt hiányosan adták be, a hiányok pótlása után, lehetőség van arra is, hogy a bv. intézet hozzon döntést.

2. Egyszerűsített elbírálás során a bv. intézet maga dönt a kártalanításról:

A bv. az egyszerű ügyek esetében dönt a kártalanításról, elsősorban akkor, ha nincs olyan sértett, akinek a fogvatartott még tartozik. Ebben az eljárásban a bv. **nem vizsgálja a fogvatartás egyéb körülményeit** (pl. a WC elkülönítésének a hiánya, a nem megfelelő szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás), **kizárólag azt, hogy túlszűfolt volt-e a zárka**. Ebben az eljárásban a kártalanítás összege kizárólag 1200 Ft/nap lehet. Ha a fogvatartott vagy az ügyvédje nem ért egyet a döntéssel, kérheti, hogy a bv. bíróhoz továbbítsák az ügyét (3. pont). Erre a döntés kézbesítésétől számított **8 napon belül van lehetőség**.

3. A bv. bíróhoz továbbítja a kérelmet:

Akkor kerül a bv. bíró elé az ügy, ha a bv. egyből neki továbbítja, vagy akkor, ha a fogvatartott vagy védője nem ért egyet a bv. kártalanítás tárgyában hozott döntésével (1. és 2. pont). A bv. bíró a kártalanítási kérelemről **az összes elhelyezési körülmény mérlegelése után dönt**. Ez azt jelenti, hogy vizsgálja, hogy túlszűfolt volt-e a zárka, és ha igen, akkor az egyéb körülményeket is (pl. megfelelő-e az illemhely elkülönítése, a szellőztetés, világítás, fűtés vagy rovarirtás). Ebben az eljárásban a kártalanítás összege 1200-1600 Ft/nap. A bv. bíró azt is megvizsgálja, hogy van-e olyan sértett, akinek a fogvatartott a bűncselekménnyel összefüggésben még tartozik. Ha van, akkor megállapítja, hogy a kár-

talánításból a sértett mekkora összegre jogosult. Ha a fogvatartott vagy ügyvédje nem ért egyet a döntéssel, **8 napon belül** fellebbezhet ellene.

Hogyan fizeti ki az állam a kártalanítást?

A kártalanítások kifizetését az Igazságügyi Minisztérium (IM) intézi. Ha a fogvatartottnak az alábbi levonások után jár pénz, azt a bv. vagy a bv. bíró döntésétől számított **120 napon belül** utalja át az IM a fogvatartottnak. Ez azt jelenti, hogy annak, akinek 2020. december 31-ig fel volt függesztve az ügye, az 2021. január 1-től számított 120 napon belül kell, hogy megkapja a megítélt összegből azt, ami a levonások után jár neki.

Az IM mielőtt kifizeti a pénzt, ellenőrzi, hogy a fogvatartottnak van-e végrehajtásra váró tartozása cégek vagy magánszemélyek felé, például gyermektartásdíj tartozása, banki hitel-tartozása, telefonszámla tartozása stb. Ha van ilyen, ezt a végrehajtó közreműködésével levonják a kártalanítás összegéből.

A kártalanításból a kifizetés előtt a következő összegeket, a következő sorrendben vonhatják le:

1. gyermektartásdíj tartozás;
2. bűncselekménnyel összefüggésben a sértettnek járó összeg;
3. cégekkel vagy magánszemélyekkel szemben fennálló tartozás, ami miatt végrehajtási eljárás van folyamatban (állammal szemben fennálló tartozás nem vonható le).

Ha a levonások után még marad a kártalanításból, az IM értesíti a NAV-ot arról, hogy a fogvatartott által megjelölt számlára pénz fog érkezni. Ha a fogvatartottnak van olyan tartozása, amit az adóhatóság hajt be, például személyi jövedelemadó tartozása, bűnügyi költség tartozása vagy be nem fizetett pénzbüntetése, bírsága, arra azután, hogy az IM átutalta a pénzt, a NAV végrehajtást vezethet.

Az IM a pénzt

- **a fogvatartottnak a letéti számlájára utalja.** A fogvatartott a pénzhez ténylegesen csak a szabadulás után férhet hozzá, addig “szabadulás idejére tartalékolt összegnek” minősül. Különös méltánylást érdemlő esetben a parancsnok megengedheti, hogy a fogvatartott a hozzátartozójának vagy kapcsolattartójának hamarabb is adjon belőle. Ilyen eset lehet, ha a fogvatartott családjának sürgősen szüksége van a pénzre, például a gyerekek iskolakezdése miatt. A parancsnok nem köteles ezt engedélyezni.
- **annak, aki szabadult, a saját bankszámlájára utalja.** Ha a fogvatartott a kártalanítási eljárás ideje alatt szabadul, az IM-ot tájékoztatnia kell a saját bankszámlájának számáról. Ha ezt nem teszi meg, nem kapja meg a pénzt.